FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JOSÉ LUÍS DA CRUZ VILAÇA
fremsat den 7. oktober 1987 *

Høje Domstol.

1. I — Som en yderligere udløber af en allerede langvarig og varieret tvist, hvor Mariette Turner og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber flere gange har været parter i retssager, har Mariette Turner i denne sag nedlagt påstand om:

a) annullation af afgørelsen af 19. september 1985 fra generaldirektøren for Personale og Administration, som stadfæstede den endelige bedømmelse af sagsøgeren for perioden 1981-1982;

b) erstatning som følge af den forsinkede udarbejdelse af den nævnte bedømmelse og som følge af, at der ikke foreligger nogen bedømmelser overhovedet for perioden 1977-1981;

c) en symbolsk erstatning på 1 BFR for den ideelle skade, hun har lidt som følge af, at Kommissionen ikke besvarede sagsøgerens klage, hvori hun krævede bedømmelsen for perioden 1981-1983 ændret.

2. II — Sagsøgeren er uddannet læge og har været tjenestemand ved Kommissionen siden april 1966.

3. I henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 43 er der regelmæssigt udfærdiget bedømmelser af hende til og med perioden 1. juli 1975 — 30. juni 1977.

4. Bedømmelsen for perioden 1. juli 1977 — 4. maj 1979 blev annulleret på grund af en formmangel, efter at sagsøgeren havde anlagt sag ved Domstolen (dom af 21. marts 1985 i sag 263/83, Turner mod Kommissionen, Sml. s. 893), og en ny bedømmelse var ikke blevet udfærdiget på det tidspunkt, da hun anlagde nærværende sag.

5. For så vidt angår perioden 5. maj 1979 — 30. juni 1981, er der aldrig udfærdiget nogen bedømmelse, hvilket skyldes Domstolens dom af 9. juli 1981 i de forenede sager 59 og 129/80 (Turner mod Kommissionen, Sml. s. 1883), hvorved afgørelserne af 5. og 20. maj 1979 om henholdsvis placering af sagsøgeren i en ny stilling som led i omstruktureringen af lægetjenesten og om forflyttelse af sagsøgeren til en stilling inden for GD XII blev annulleret på grund af magtfordrejning.

6. Ved afgørelse af 20. oktober 1981 blev sagsøgeren ansat som rådgivende læge i Afregningskontoret for Sygeforsikringen (GD IX). Hun anlagde sag med påstand om annullation af afgørelsen, men ved dom af 12. januar 1984 (sag 266/82, Turner mod Kommissionen, Sml. s. 1) frifandtes Kommissionen.

7. III — I det følgende vil jeg gennemgå sagsøgerens påstande enkeltvis og herunder redegøre for de af begge parter fremførte argumenter, som er resumeret i retsmøderapporten.

* Oversat fra portugisisk.

Første påstand: Annullation af afgørelsen af 19. september 1985 om stadfæstelse af den endelige bedømmelse af sagsøgeren for perioden 1981-1983

8. *A* — Det *første anbringende*, sagsøgeren har fremført til støtte for annullationspåstanden, vedrører den omstændighed, at bedømmelsen for perioden 1981-1983 er udfærdiget for sent.

9. Ifølge sagsøgeren har Kommissionen ikke overholdt de frister, der er fastsat i den »bedømmelsesvejledning«, der blev vedtaget i 1979 til gennemførelse af vedtægtens artikel 43.

10. I henhold til de frister, der er angivet i vejledningen, burde sagsøgeren have modtaget bedømmerens forslag til bedømmelse senest den 30. november 1983; hun modtog det dog først i juli 1984. Alle de videre foranstaltninger, administrationen skulle træffe, blev truffet for sent, således at hele proceduren blev afsluttet (ved endelig afgørelse af 19. september 1985) ca. ni måneder efter det tidspunkt, da det i henhold til »bedømmelsesvejledningen« burde være sket.

11. I svarskriftet har Kommissionen anerkendt — hvilket allerede appelbedømmeren gjorde det i sin skrivelse af 25. marts 1985 — at de i »bedømmelsesvejledningen« fastsatte frister ikke var overholdt.

12. Hvilke retsvirkninger indebærer dette forhold?

13. Det fremgår af Domstolens praksis, at en sådan mangel ikke i sig selv kan medføre, at en bedømmelse annulleres, navnlig hvis sagsøgeren ikke beviser, at forsinkelsen har været til skade for hende [1]. Domstolen har endog fastslået, at en forsinkelse under visse omstændigheder kan være til fordel for tjenestemanden [2].

14. Konkret har sagsøgeren ikke fremført nogen omstændighed, som beviser, at forsinkelsen på nogen måde har været til skade for hende.

15. Til støtte for påstanden har sagsøgeren imidlertid henvist til, hvad Domstolen fastslog i dommen Castille-sagen [3], hvorefter »forsinkelsen med udfærdigelsen af bedømmelser i sig selv kan være til skade for tjenestemanden, alene fordi det kan påvirke hans karriereforløb, at en sådan bedømmelse ikke foreligger på et tidspunkt, hvor der skal træffes beslutninger vedrørende tjenestemanden«. Med henvisning hertil har sagsøgeren til støtte for annullationspåstanden blot påpeget, at hendes normale karriereforløb herved kunne påvirkes.

16. Efter min opfattelse er argumentet imidlertid ikke relevant i den foreliggende sag: I Castille-sagen blev spørgsmålet behandlet i forbindelse med sagsøgerens erstatningskrav og vedrørte ikke spørgsmålet om bedømmelsens gyldighed.

17. Dette er baggrunden for, at jeg på et senere tidspunkt, nemlig ved min behandling af sagsøgerens første erstatningskrav, vil tage stilling til, hvilken betydning i dommen i Castille-sagen skal tillægges.

18. *B* — Men sagsøgeren har fremført *endnu et anbringende* til støtte for sin annullationspåstand, nemlig at Kommissionen ikke har begrundet ændringen af den analytiske vurdering i forhold til den foregående bedømmelse (bedømmelsen for perioden

1 — Jfr. senest f. eks. dom af 25. marts 1982 i sag 98/81, Munk mod Kommissionen (Sml. s. 1155, navnlig præmis 8), dom af 1. juni 1983 i de forenede sager 36, 37 og 218/81, Seton mod Kommissionen (Sml. s. 1789, præmis 13) og dom af 21. marts 1985 i sag 263/85, Turner mod Kommissionen (Sml. s. 893, præmis 16).

2 — Jfr. ovennævnte dom i Turner-sagen, præmis 16.

3 — Dom af 6. februar 1986 i de forenede sager 173/82, 157/83 og 186/84, Castille mod Kommissionen (Sml. s. 497, præmis 36).

1975-1977), som foreskrevet i »bedømmelsesvejledningens« artikel 5, stk. 2.

19. Det Paritetiske Bedømmelsesudvalg gjorde i øvrigt opmærksom på den samme mangel i den udtalelse, det på sagsøgerens anmodning afgav den 29. juli 1985, efter at appelbedømmeren på visse punkter, men ikke med hensyn til de forskellige analytiske vurderinger, havde ændret den bedømmelse, den første bedømmer havde udfærdiget.

20. Ifølge Det Paritetiske Udvalg måtte bedømmelsen for perioden 1975-1977 betragtes som den seneste gyldige bedømmelse, idet Domstolen havde annulleret bedømmelsen for perioden 1977-1979 (sag 263/83), og en ny endnu ikke var blevet udfærdiget, ligesom der heller ikke var udarbejdet nogen bedømmelse for perioden 1979-1981. Da de analytiske vurderinger i bedømmelsen for perioden 1981-1983 var klart ringere end i bedømmelsen for perioden 1975-1977, burde de have været begrundet.

21. Appelbedømmeren meddelte imidlertid blot sagsøgeren (skrivelse af 19. september 1985), at han havde *noteret sig* bedømmelsen for perioden 1975-1977, men at der ved sammenligningen af karaktererne i bedømmelsen for perioden 1981-1983 med karaktererne i den foregående bedømmelse måtte tages hensyn til, at bedømmelsessystemet i mellemtiden var blevet ændret, og at sagsøgeren havde haft andre arbejdsopgaver med virkning fra den 20. oktober 1981.

22. Kommissionen har anført, at appelbedømmerens bemærkninger er tilstrækkelige som begrundelse for ændringen af de analytiske vurderinger vedrørende sagsøgeren: Bedømmelsessystemerne er nemlig ikke sammenlignelige, den bedømmer, der skulle udfærdige den nye bedømmelse, var ikke længere den samme, og sagsøgerens arbejdsopgaver var forskellige.

23. Hertil skal jeg gøre følgende bemærkninger.

1) Ændringen af de analytiske vurderinger i bedømmelsessystemerne er ikke i sig selv tilstrækkelige til, at de ikke kan sammenlignes, og til, at ændringerne ikke skal begrundes, således som foreskrevet i »bedømmelsesvejledningen«.

Det fremgår af sagen, at vurderingerne i bedømmelsen for perioden 1981-1983 er klart ringere end vurderingerne i bedømmelsen for 1975-1977. Mens sagsøgeren i sidstnævnte bedømmelse, hvor der var tre grader, havde opnået to karakterer på højeste niveau (i rubrikkerne kvalifikationer og tjenstlig indsats) og en gang karakteren normal (tjenstlig adfærd), fik hun i bedømmelsen for perioden 1981-1983, hvor der er fem karakterer, kun én karakter over gennemsnittet (meget godt, som er den næsthøjeste karakter), og tretten lå på gennemsnittet (tredjehøjeste karakter).

2) Allerede i dommen i Castille-sagen (præmisserne 27 og 28) fastslog Domstolen klart, at bedømmerne er omfattet af forpligtelsen til at begrunde enhver ændring, uanset om bedømmelsessystemet måtte være ændret, navnlig når forskellen mellem én bedømmelse og de foregående er væsentlig (jfr. præmis 26, som vedrører en ændring af vurderinger, der er lige så omfattende som i den foreliggende sag).

Domstolen bemærkede imidlertid udtrykkeligt, at bedømmerne også for perioden 1977-1979 har pligt til at begrunde enhver ændring, selv om det i en fodnote til »bedømmelsesvejledningen« hedder, at artikel 5, stk. 2, ikke gælder for bedømmelsen for 1977-1979, for så vidt angår sammenligningen med den foregående bedømmelse.

Domstolen bemærkede herefter, at »bedømmerne er omfattet af denne forpligtelse, som ikke kan sættes ud af kraft ved en fodnote i vejledningen..., hvis formål er at give bedømmerne en praktisk vejledning« (præmis 27).

3) Konkret er der ikke den mindste antydning af den begrundelse, der kræves i forbindelse med den »generelle vurdering« (ændret af den første bedømmer i forhold til det første forslag), som er generel og sammenfattende, og som ikke på nogen måde forklarer ændringerne i forhold til den tidligere bedømmelse.

4) Som hovedregel kan de omstændigheder, at bedømmeren er en anden, eller at tjenestemandens arbejdsopgaver ændres, heller ikke antages at medføre, at det ikke er muligt at overholde forpligtelsen til at give en begrundelse. Hvis det forholdt sig sådan, ville tjenestemændene blive påført en alvorlig skade hver gang de tildeles nye arbejdsopgaver og følgelig får en ny bedømmer. Denne vil under normale omstændigheder og såfremt der ikke opstår en væsentlig forsinkelse, kunne indhente de nødvendige oplysninger hos den foregående bedømmer og tjenestemandens tidligere overordnede.

I øvrigt er der i den foreliggende sag tale om arbejdsopgaver, som efter det af Kommissionen i en tidligere sag anførte (jfr. sammenfatningen af parternes anbringender og argumenter i Turner-dommen af 12. januar 1984) var af lægelig art og svarede til hendes speciale og erfaring, og det er ikke bestridt, at dette også var tilfældet med hensyn til de arbejdsopgaver, sagsøgeren udførte i perioden 1975-1979, og som i bedømmelsen for det pågældende tidsrum fandtes at svare til »tjenestemandens uddannelse og kvalifikationer«.

5) Lad mig videre nævne, at den omstændighed, at den seneste bedømmelse, som skal tjene som sammenligningsgrundlag (bedømmelsen for perioden 1975-1977) blev udfærdiget efter det tidligere bedømmelsessystem, ikke kan komme sagsøgeren til skade, selv om hun erklærede sig indforstået med, at der ikke blev udfærdiget nogen bedømmelse for perioden 1979-1981.

6) Kommissionens argument om, at sagsøgeren ikke har bevist, i hvilken forstand hun ville have været bedre stillet, hvis denne bedømmelse forelå, er heller ikke relevant: formålet med kravet om, at enhver ændring skal begrundes, er, at tjenestemanden kan få kendskab til og lade efterprøve det hensyn, der er baggrunden for den ændrede vurdering af hans arbejde, at han kan fremsætte sine bemærkninger, og, eventuelt, ændre sin tjenstlige adfærd; det forhold, at forpligtelsen ikke overholdes, fratager således tjenestemanden en garanti, som tilkommer ham i henhold til vedtægten.

24. Under de omstændigheder er det min opfattelse, at Kommissionens argument ikke er holdbart. Den af appelbedømmeren udfærdigede bedømmelse indeholder ingen egentlig begrundelse for ændringen af den analytiske vurdering, men blot en begrundelse for, hvorfor der ikke blev givet nogen begrundelse.

25. Min konklusion er således, at bedømmelsen af sagsøgeren for perioden 1981-1983 er behæftet med en væsentlig formmangel, og at den følgelig må annulleres og ændres i overensstemmelse hermed.

26. Kun hvis det måtte vise sig absolut umuligt at foretage en sådan ændring på rimelig måde (henset til den tid, der allerede er gået, og til, at den første bedømmer i mellemtiden er afgået ved døden), ville jeg eventuelt være indstillet på at foreslå, at sagsøgeren tilkendes erstatning for, at hendes personlige aktmappe er behæftet med en mangel, som kan blive afgørende for hendes karriereforløb.

27. Jeg mener imidlertid ikke, at dette er tilfældet i den foreliggende sag. For det første er der grund til at hæfte sig ved de skriftlige og mundtlige bemærkninger, Kommissionen er fremkommet med vedrørende sagsøgerens udførelse af sine arbejdsopgaver i 1975-1977 og i 1981-1983, bemærkninger, som ikke er kommet til udtryk i bedømmelsen, men synes at indicere, at Kommissionen ville kunne give en fuldstændig begrundelse. For det andet må det tages i betragtning, at Kommissionen, som er i færd med at udfærdige den nye bedømmelse for perioden 1977-1979, allerede må have udfærdiget den på det tidspunkt, da den i medfør af en annullationsdom i den foreliggende sag skal foretage en ændring af bedømmelsen for 1981-1983, hvorfor den kan foretage en sammenligning mellem de to bedømmelser.

28. C — Herefter findes det unødvendigt at foretage en detaljeret behandling af de to yderligere argumenter, sagsøgeren har fremført.

29. Det første argument drejer sig om, at Ansættelsesmyndigheden trods sagsøgerens gentagne henvendelser ikke fandt det nødvendigt at foretage en omhyggelig og præcis fastlæggelse af hendes tjenesteretlige stilling, efter at hun var tildelt nye arbejdsopgaver. Bortset fra, at argumentet er vagt formuleret og ikke nærmere underbygget, må spørgsmålet anses for afgjort ved Domstolens dom af 12. januar 1984 i Turner-sagen.

30. Det andet argument vedrører den omstændighed, at sagsøgeren, som er læge, er blevet bedømt af en tjenestemand, der ikke er læge, og som særlig havde til opgave at vurdere sagsøgerens kvalifikationer.

31. Hertil skal jeg blot bemærke følgende:

a) intetsteds i vedtægten eller i Traktaten er det fastsat, at en tjenestemands umiddelbart overordnede skal have det samme speciale eller den samme universitetsuddannelse som sin underordnede for at kunne foretage en bedømmelse i henhold til de gældende regler;

b) i en hvilken som helst administration vil forholdet normalt være det, at en chef under sig har tjenestemænd med forskellig baggrund, universitetsuddannet eller ikke-universitetsuddannet, uden at han af den grund er afskåret fra at kunne vurdere deres arbejdsindsats ud fra deres respektive præstationer og inden for rammerne af de formål, administrationen tilsigter at opfylde;

c) som det fremgår af en tidligere Turner-dom [4], må man ikke forveksle »den vurderingsfrihed, som lægen bør tillægges såvel med hensyn til diagnostisering som til lægelige afgørelser« med »den særlige stilling, lægen har, når han udfører rådgivende opgaver eller tilsynsfunktioner i administrativ sammenhæng«, hvor administrationen har ret til at fastlægge arten

4 — Dom af 9. juli 1981 i de forenede sager 59 og 129/80, ovennævnt, præmisserne 40, 41 og 46.

og de generelle retningslinjer, dog under forudsætning af, at den ikke krænker de ansatte lægers uafhængighed til at foretage vurderinger og træffe afgørelser.

Anden påstand: Erstatning for den forsinkede udfærdigelse af bedømmelsen for 1981-1983

32. Også her har sagsøgeren påberåbt sig præmis 36 i Castille-dommen og anført, at hun ikke behøver konkretisere arten af den lidte skade, og alene henvist til den negative følge, denne forsinkelse har haft på hendes karriere, og at denne skade efter hendes opfattelse ikke alene skal bedømmes ud fra nærværende sag, men også i forbindelse med den uenighed, der har bestået mellem parterne siden 1978.

33. Som bekendt fastslog Domstolen i Castille-dommen, at en sådan forsinkelse ved udfærdigelsen af bedømmelsen vedrørende sagsøgeren ikke er forenelig med »principperne om god forvaltning«, og at »Kommissionen i henhold til tjenestemandsvedtægten er ansvarlig for, at forskrifterne vedrørende bedømmelse af Kommissionens tjenestemænd overholdes, [og derfor] bør... yde erstatning som følge af en tjenstlig fejl i så henseende« (præmis 34).

34. Med hensyn til fastsættelsen af erstatningens størrelse kræves det imidlertid efter Domstolens praksis [5], at der påvises en forbindelse mellem på den ene side den omstændighed, der er til skade for sagsøgerens karriereforløb og på den anden den omstændighed, at der ikke forelå nogen bedømmelse på det tidspunkt, hvor de beslutninger blev truffet, som måtte antages at påvirke karriereforløbet (præmis 35).

5 — Ovennævnte dom i Castille-sagen, præmis 35.

35. Men indebærer en fortolkning af præmis 36 i Castille-dommen, at der automatisk er ret til en erstatning fastsat ex aequo et bono ved en forsinkelse med udfærdigelsen af bedømmelsen, som kan tillægges administrationen, uanset andre betingelser, som det måtte påhvile tjenestemanden at bevise?

36. Efter min opfattelse er dette ikke tilfældet.

37. Jeg skal indrømme, at det af ovennævnte præmis i Castille-dommen fremgår, at tjenestemanden ikke skal bevise, at den manglende bedømmelse har været til hinder for, at der kunne træffes en positiv beslutning vedrørende tjenestemanden, som ellers ville være truffet. Tjenestemanden skal med andre ord ikke bevise, at der er årsagssammenhæng mellem på den ene side den manglende bedømmelse og på den anden den omstændighed, at der er truffet en negativ eller ingen afgørelse vedrørende tjenestemanden.

38. Men efter min opfattelse — og som anført af Kommissionen — er tjenestemanden ikke fritaget for at bevise, at der i den periode, hvor der ikke har været nogen bedømmelse, er truffet eller burde være truffet beslutninger vedrørende tjenestemandens karriereforløb, og hvor det forhold, at der ikke forelå nogen bedømmelse, *må antages* at have haft en vis indflydelse på de nævnte beslutninger.

39. Dette var tilfældet i Castille-sagen: i den periode, hvor der ikke var nogen bedømmelse, hvis udfærdigelse var forsinket væsentligt, blev der truffet beslutninger om forfremmelse, som ikke omfattede sagsøgeren (præmisserne 9 og 31). Dette var bag-

grunden for, at Domstolen »under hensyn til sagens konkrete omstændigheder« (præmis 37) fandt, at der forelå en skade, som skulle vurderes ex aequo et bono.

40. I den foreliggende sag er forholdet derimod det, at sagsøgeren ikke har kunnet bevise, at der i den periode, hvor bedømmelsen endnu ikke var endeligt udfærdiget, var eller burde være truffet beslutninger vedrørende hendes videre karriereforløb og at den omstændighed, at der ikke forelå nogen bedømmelse, teoretisk kunne have haft indflydelse herpå.

41. Sagsøgerens bemærkninger om, at en anden læge blev forfremmet til A 3-stillingen som chef for Kommissionens lægetjeneste i Bruxelles, synes noget vagt formuleret, idet sagsøgeren forbinder denne forfremmelse med hendes egen »udelukkelse« fra lægetjenesten og ikke med forsinkelsen med udfærdigelsen af hendes bedømmelse. Ovennævnte forfremmelse fandt i øvrigt sted langt før den periode, den her omtvistede bedømmelse omfatter, og Domstolen har allerede fastslået, at den var retmæssig, hvorfor der også blev afsagt frifindelsesdom med hensyn til de annullationssøgsmål, hvorved forfremmelsen var blevet bestridt.[6]

42. Der må endvidere tages hensyn til, at forsinkelsen med den endelige udfærdigelse af bedømmelsen i Castille-sagen var langt større end i den foreliggende sag, idet den var på mere end fire år i forhold til referenceperioden (præmis 33).

43. Efter min opfattelse må Kommissionen derfor frifindes for sagsøgerens påstand om erstatning som følge af den forsinkede udfærdigelse af bedømmelsen for perioden 1981-1983.

44. Dette resultat er efter min opfattelse så meget desto mere åbenbart, når henses til Domstolens seneste praksis, som f. eks. dommen i Vincent-sagen afsagt af Domstolens Fjerde Afdeling[7]. Europa-Parlamentet blev her frifundet for et erstatningskrav fremsat som følge af, at bedømmelsen var udfærdiget for sent og ikke forelå, da der blev truffet en beslutning om forfremmelser, hvor sagsøgeren var involveret. Trods den hævdede ideelle og psykologiske skade fastslog Domstolen, at da sagsøgerens personlige aktmappe efterfølgende blev bragt i komplet stand, og beslutningerne om forfremmelserne på baggrund af de nye omstændigheder var taget op til fornyet overvejelse og stadfæstet, fandtes sagsøgeren *ikke* at have lidt *noget tab*; dette var baggrunden for, at Domstolen (i præmis 25) understregede forskellen i forhold til Geist-sagen, hvor Domstolen afsagde dom den 14. juli 1977[8]. Den sag drejede sig om, at flere bedømmelser af sagsøgeren ikke var udfærdiget, hvorfor det var vanskeligt for ikke at sige umuligt at udfylde en sådan lakune, »når det fremskredne tidspunkt og bedømmelsesmyndighedernes spredning eller fratræden tages i betragtning«[9].

Tredje påstand: Erstatning som følge af, at der ikke blev udfærdiget nogen bedømmelse for perioden 1977-1981

45. Lad mig først behandle kravet om erstatning som følge af, at der ikke er udfærdiget nogen bedømmelse for perioden 1979-1981.

6 — Ovennævnte Turner-dom af 9. juli 1981, præmisserne 47 og 49.

7 — Dom af 10. juni 1987 i sag 7/87, Vincent mod Europa-Parlamentet (Sml. s. 2473, præmisserne 25 og 26); jfr. ligeledes mit forslag til afgørelse af 1. april 1987 i samme sag, punkt 62.

8 — Sag 61/76, Geist mod Kommissionen (Sml. 1977, s. 1419).

9 — Dommen i ovennævnte Geist-sag, præmis 47.

46. I den nævnte periode udførte sagsøgeren nye arbejdsopgaver, som administrationen havde tildelt hende. Som bekendt annullerede Domstolen imidlertid de hertil svarende afgørelser ved dom af 9. juli 1981, idet der fandtes at foreligge magtfordrejning. Som det er oplyst under behandlingen af nærværende sag foreslog generaldirektøren for Personale og Administration sagsøgeren, at der ikke blev udfærdiget nogen bedømmelse for 1979-1981, hvilket sagsøgeren erklærede sig indforstået med.

47. Selv om der her er tale om et enestående forslag, som hænger sammen med de særlige omstændigheder, er der efter min opfattelse for den periode ingen tvivl om, at sagsøgeren ikke kan gives medhold i sin påstand om erstatning, idet hun ikke kan henvise til sin tidligere accept og samtidig bestride følgerne heraf.

48. For så vidt angår den omstændighed, at der ikke foreligger nogen bedømmelse for perioden 1977-1979, er spørgsmålet straks mere prekært. Som bekendt annullerede Domstolen den første bedømmelse, der blev udfærdiget vedrørende den nævnte periode, ved dom af 21. marts 1985 (sag 263/83).

49. Kommissionen burde til gennemførelse af denne dom i medfør af EØF-Traktatens artikel 176, stk. 1, have udfærdiget en ny bedømmelse og her taget hensyn til de omstændigheder, den ikke tidligere havde taget i betragtning.

50. Dette var imidlertid endnu ikke sket, da der afholdtes mundtlig forhandling i nærværende sag (2. juli 1987), dvs. mere end fire år efter Domstolens dom. Under retsmødet meddelte Kommissionen blot, at der netop var udfærdiget et forslag til bedømmelse, som sagsøgeren ville modtage meget snart.

51. Efter min opfattelse er en sådan adfærd åbenbart i strid med de principper om god forvaltningsskik, som Kommissionen skal overholde, såvel i forholdet til sine tjenestemænd som til gennemførelse af Domstolens domme.

52. I sidstnævnte henseende har Domstolen allerede fastslået [10], at da »fuldbyrdelsen af en dom om annullation kræver, at der træffes en række administrative foranstaltninger, kan fuldbyrdelsen ikke normalt ske øjeblikkeligt«. På samme måde som det udtrykkeligt er fastsat i EKSF-Traktatens artikel 34, stk. 2, må der derfor indrømmes Kommissionen en »rimelig frist« til at efterkomme en dom om annullation af en beslutning truffet i henhold til EØF-Traktaten.

53. Efter min opfattelse går forsinkelsen med hensyn til udfærdigelsen af den nye bedømmelse imidlertid langt ud over, hvad der kan anses som en »rimelig frist«, og det kan ikke som undskyldning herfor gøres gældende, at sagsøgeren ikke har fremsat noget krav herom, idet det påhviler Kommissionen ex officio at træffe de til dommens gennemførelse nødvendige foranstaltninger.

54. For så vidt angår sagsøgerens retsstilling og hendes erstatningskrav, er argumentet om, at den manglende udfærdigelse af en ny bedømmelse for 1977-1979 har skadet et normalt karriereforløb, begrundet. Ud fra sagens omstændigheder (det positive ind-

10 — Dom af 12. januar 1984 i sag 266/82, Turner, jfr. ovenfor, præmis 5.

tryk, som sagsøgerens foregående overordnede havde), men som ikke var omtalt i bedømmelsen, og som medførte, at Domstolen annullerede bedømmelsen, vil den bedømmelse, som skal erstatte den, set under ét, uundgåeligt indeholde en vurdering af sagsøgeren, som er mere positiv end den foregående bedømmelse. Dette antoges udtrykkeligt i Turner-dommen af 21. marts 1985 (præmis 21).

55. Bedømmelsen for 1981-1983 er således udfærdiget på et tidspunkt, da de positive vurderinger fra sagsøgerens første overordnede, som burde være indeholdt i bedømmelsen for 1977-1979, ikke forelå. Såfremt disse vurderinger forelå, ville de ikke alene kunne bidrage til at give et bedre billede af sagsøgerens hidtidige karriere, men også medføre, at der forelå en gyldig bedømmelse, udfærdiget i henhold til det nye bedømmelsessystem, hvilket ville udelukke, at en ændring i bedømmelsessystemet kunne påberåbes til støtte for, at ændringerne af de analytiske vurderinger ikke var begrundet.

56. Under de omstændigheder vil det i Castille-dommen anførte efter min opfattelse i det hele kunne bringes i anvendelse i den foreliggende sag, idet der ikke forelå en bedømmelse på det tidspunkt, da der blev truffet væsentlige beslutninger vedrørende sagsøgerens karriere (udfærdigelsen af bedømmelsen for 1981-1983).

57. Henset endnu engang til EKSF-Traktatens artikel 34, stk. 2 (»hvis Den Høje Myndighed undlader inden en rimelig frist at træffe de forholdsregler, som fuldbyrdelsen af en annullationsafgørelse indebærer, kan der anlægges erstatningssag ved Domstolen«), skal jeg herefter foreslå, at Kommissionen dømmes til at betale sagsøgeren en erstatning, der ex aequo et bono kan fastsættes til 25 000 BFR.

Fjerde påstand: Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren en symbolsk erstatning for den tort, sagsøgeren har lidt, fordi den klage, hvori hun krævede bedømmelsen for perioden 1981-1983 ændret, ikke blev besvaret

58. Trods de bestræbelser, sagsøgeren udfoldede gennem sin advokat, og de kontakter, sagsøgeren på Kommissionens eget initiativ har haft med den tjenestemand, der behandlede hendes sag, fandt Kommissionen det ikke nødvendigt at besvare den klage, hun indgav den 20. december 1985. Kommissionen har således ikke villet — eller kunnet — anvende muligheden for at besvare klagen under den administrative del af proceduren i henhold til vedtægtens artikler 90 og 91 for at undgå, at sagsøgeren eventuelt indbragte sagen for Domstolen.

59. Set ud fra retsplejehensyn kan dette kun beklages.

60. Dette indebærer imidlertid ikke, at kravet skal anses for begrundet: Selve ordlyden (artikel 90, stk. 2, afsnit 2) bestemmer nemlig, at såfremt en klage ikke er besvaret inden fristens udløb, anses den for afvist stiltiende, mens den manglende besvarelse ikke har andre retsvirkninger. En manglende besvarelse er således ensbetydende med en stiltiende afvisning, som kan gøres til genstand for et søgsmål på de i artikel 91 fastsatte betingelser, hvorved sagsøgeres ret til at varetage deres interesser er fuldt ud beskyttet, og deres retsstilling er således ikke anderledes end den ville være, såfremt klagen var blevet afvist.

61. IV — Af de anførte grunde skal jeg foreslå følgende domskonklusion:

a) afgørelsen af 19. september 1985, hvorved den endelige bedømmelse vedrørende sagsøgeren for perioden 1981-1983 stadfæstedes, annulleres;

b) Kommissionen betaler 25 000 BFR i erstatning, fastsat ex aequo et bono, for den skade, sagsøgeren har lidt som følge af, at bedømmelsen for 1977-1979 i en årrække ikke forelå;

c) i øvrigt frifindes sagsøgte;

d) Kommissionen dømmes til at betale samtlige sagens omkostninger, herunder sagsøgerens, da denne i det væsentlige har fået medhold; de punkter, hvor sagsøgeren efter min opfattelse ikke bør gives medhold, beror på en adfærd fra Kommissionens side, som der må tages afstand fra ud fra et ønske om agtpågivenhed og omhu og kravet om en god forvaltning.